

VAHŞİLİĞİN SON DERECESİ

Kan Gütme Da'vası

[Kur'ân- kerîmden :]

**[Bir mü'mini taammüden ve kâsden kat-]
[ledenin cezası dâim kalmak üzere cehen-]
[nemdir. Allah o katile gazab ve la'net eder.]
[Ve büyük azâb hazırlar.]**

Yazan :

Ömer Fevzi Mardin

Yayan :

İlâhiyyat Kültür Te'lifleri
Basım ve Yayım Kurumu

Sayı : XVII

Nur Matbaası
İSTANBUL

1953

VAHŞİLİĞİN SON DERECEİ

Kan Gütme Da'vası

[Kur'ân-ı kerîmden :]

**[Bir mü'mini taammüden ve kasden kat-]
[ledenin cezası dâim kalmak üzere cehen-]
[nemdir. Allah o katile gazab ve la'net eder.]
[Ve büyük azâb hazırlar.]**

Yazan :
Ömer Fevzi Mardin

Yayan :
İlâhiyyat Kültür Te'lifleri
Basım ve Yayım Kurumu

Sayı : XVII

Nur Matbaası
İSTANBUL
1953

Ö N S Ö Z

Bir memleketde insan bünyesini tahrib eden verem ve emsali salgın hastalıklarla mücadele nasıl bir ictimâî zarûret, hayatî bir ihtiyac ve lâhî bir mükellefiyyet ise; insan bünyesini tahrib eden kötü zihniyetler, ahlâksızlıklar ve kötü âdetlerle mücâdele dahi öyle bir zarûret, öyle bir ihtiyac ve mükellefiyyetdir. Bu mücadele hakikati bilenlerin, tehlikeyi görenlerin mukaddes vazifeleridir. Bu risâlenin ihtivâ ettiği bir kaç söz; bu gayeye hizmet için yazılmış ve ortaya konmuştur. Sâiki insanî ve vicdanî hislerdir. Faydalı olmasını Allahdan dilerim.

4 / Ağustos / 952

Ömer Fevzi Mardin

KAN GÜTME DAVASI

Cenâb-ı Hak Kur'ân- kerimde :

«Bir insanı öldürmek; bütün insanları öldürmek gibidir. Bir insanı kurtarmak da bütün insanları kurtarmak gibidir» buyuruyor.

[5-Mâide-35]

Cenâb-ı Hak yin Kur'ân-ı kerimde :

«Muhakkak mü'minler kardeşler. Kardeşlerinizin arasını islah ediniz» buyuruyor.

[49-Höcerât-10]

Cenâb-ı Hak diğer bir âyet-i kerîmede :

«Erkek kadın mü'minler birbirlerinin dostu ve velîsidir, birbirlerini iyiliğe sevkederler kötülüklerden alıkoyarlar» buyuruyor.

[9-Tövbe-72]

Bu âyet-i kerîmelerin iktizasına uyarak hakikatleri bilenlerin bilmiyenleri iykaz etmesi, kan gütme fenalığına sapanları fenalıktan alıkoyup iyiliğe doğrultmaları boyun borcudur. Bu âyet-i kerîmelerin rûhuna uygun mukaddes vazifedir.

Din devrinde iman taşıyan insanların Dinden hiç haberi yokmuş gibi Putperestlik devri âdetlerini, zihniyetlerini, kötülüklerini benimsemeleri, taşımaları hayret uyandıracak, yüz kızartacak birer garîbedir. Kan

gütmek; kin, intikam taşımaktır. Bahusus hiç bir tak-siri olmıyan bir adamı yani başkasının suçundan ne Allaha ne halka karşı sorumlu olmıyan ma'sûm bir insanı; akrabasını öldüren bir kaatilin yerine koyarak onu öldürmeği tasmin etmektir. Bu vahşiliğin, iptidailiğin, Putperestliğin en kötü bir zihniyetidir. Bunu ma'rifet saymak ma'riyetlerin tam yüz karasıdır. Karşılığı dünyada kısas ve ebedî lânet ahirette ebediyen cehennem ve azabdır.

Bu dava neden Putperestlikde yer aldı Ve Din devrinde yerini kaybetti ?

Zira Putperestlik; kuvvetin hakimiyet devridir. Din devri ise Hakkın hakimiyet devridir. Putperestlik devrinde ferdlerin ve ailelerin hak saydığı şeyi ferd ve aile; kendi kuvvetine dayanarak kendi alırdı. Din devrinde bu hak cemiyete intikal etti. Ferdin ve ailenin hukûkunu cemiyet emniyyet altına aldı. Ve bu te'minat, Allahın kefalet ve vekâleti altına girdi.

İmdi :

Din devrinde şahsen kan davası gütmek ; Allaha ve cemiyete hak tanımamak demektir. Netice itibariyle de zincirleme aileleri ve ferdleri ma'sum kanı dökmekde ve yok yere kâtil olmakda devam ettirmektir. Bu âkıbetleri düşünmemek fikirsiz, hissiz olmak demektir. Bu âkıbetlerden ürkmemek Allahdan korkmak ve vicdan hissi duymamak demektir.

Hayatda asıl olan iş; kurtarıcılıktır. Zira Allah kurtarıcılığı ile yarattıklarına görünmüş ve kendini öyle tanıtmıştır. Her Peygamber Allah namına kurtarıcılığa memûren gelmiştir. Ve her insan Allah elinde birer kurtarıcı zihniyeti taşımak zarûretindedir. Bunun aksini düşünmek kadar ağır ve kötü bir düşünce yok-

tur. Anne evlâdını ölümden kurtarmak için ne kadar emek sarfetmiştir ve bu emeklerin sarfına yetecek derece muhabbet ve şefkat duymuştur. İnsanın en asil vasfı dosilûğudur. İnsan Allahın rûhunu taşıyor. Rûhî temayül; İlâhî dostluktan ve İlâhî dostluk gayretinden ibâretidir.

Bu İlâhî gayreti duyanlar; gafillerin imdadına koşmalıdır. Yangından, su baskınından can kurtarır gibi kan davası güdenleri o kötü durumdan o; ölüm tehlikesinden kurtarmalıdır. Verem mücadelesinde gaye; bünye za'fını gidermektir. Kan davasında da gaye; fikir, iman, vicdan fesadını gidermektir.

Her Din; kin gütmegi, intikam beslemegi reddeder. Kötülüğe kötülükle karşılık vermediği men' eder. Kötülüğe en iyisi ile karşılık vermediği emreder. İnsanlar arasında kötülükte değil iyilikte yarış yolunu açar. Kan davası; benlik ve şahsî meram davasıdır. Bu dava; Putperestlik devrinden arta kalmaz. Bu; ictimai nizama ve kanunlara aykırı bir davadır. Şahsî pervasızlığa dayanır. Bu; Dine ve insaniyete en aykırı bir fikirdir. Bu fikir nûrsuz başta, kapkaranlık yürekte tutunur. Ancak nûr gören yerde karanlık kalmaz ve şer tutunamaz. Namaz kılıyoruz Allah'tan nûr almak için. Nûr almak istiyoruz, kktü fikirlerimizden, niyetlerimizden, temayüllerimizden kurtulmak için, bir cinayet işlemek hırsı ile yanan baş, yürek cehennemden birer parçadır. Oralarda ne huzûr bulunur ne selâmet. Tasarladığı cinayeti işleyinceye kadar kan güden; fikir, yürek rahatlığından mahrumdur. Böyle bir insan ne kadar muazzab ve bedbahtdır. Meramını icra edemediği gün ise kıpkızıl bir canî, kapkara bir âsîdir. Bir anda dünyasını da âhuretini de cehenneme çevirmiş demektir. Ne olabilir o anda öylesinin sevinci? inti-

kamını aldığıdır. Haksız irtikâb ettiği bir fi'lin adı, mahiyyeti ne olursa olsun o ancak bir şakavet, bir cinayettir. Buna insan sevinecek hale düşmemelidir. Düşmanlık vahşi hayvanlara yakışan bir hisdir. İnsana yakışan dostluktur. Allaha dost olan insana kıyamaz. Allahı seven insana düşman olamaz ve kalbinde senelerce düşmanlık saklıyamaz.

O zavalhılar ki adam öldürmekle namusunu kurtardığını zan ederler, o adam ki bir cinayet işlemekle şerefli bir insan olduğunu hayal eder; O adam kadar acınacak hale düşmüş bir de namus ve şeref sözü var. Vazifemiz insan kadar namusun, şerefın ma'nasını ve hakkını da müdafaadır. Namus ve şeref canilerin cinayetlerine inhisar ederse namus ve şerefın işe yarar ne tarafı kalır.

Bu zavalhılara evvelâ şu cihet iyice anlatılmalıdır ki namus ve şeref elinden gelen kötülüğü zora düşse de yapmamak ve elinden gelen iyiliği zora düşme- se de yapmak ve kimseden esirgememektir. Namuslu adamın ilk iptidai vasfı; kimsenin hakkına, malına, canına, mukaddesâtına tecavüz etmemektir. Şerefli adamın vasfı da; başkalarının canını, malını, mukaddes haklarını müdafaâ uğrunda her fedakârlığı şahsen göze almaktır. Putperestlik devrindeki harbin gayesi; vurgun, yağma, intikam ve imha idi. Din devrindeki harbin meşrûiyeti; hakları müdafaadan ibarettir. Putperestlik devrinde harbe iştirak eden iştirak ettiği kuvvet nisbetinde yağmadan hisse alırdı. Din devrindeki harpte ne yağma vardır, ne de ferdin zümrenin kuvvet ölçüsü ile yağmada hissesi. Harbin sonuna ait Kur'ânı kerîmin emri; harbi çıkaran haksızın hakkına rıza göstermesi, sulha meyletmesidir. Galip tarafın vazifesi de sulha meyledip neticeyi âdilâne bir surette

tesviye ve islah etmesidir. Harbe katılanların kârı; bu islah işinde, Hak ve adaletin teessüsünde sebat etmiş hizmet ve fedakârlıkları nisbetinde nail olacakları sevabdır.

KAN GÜTME İTİYADI

Kan gütme davası bahsinde izah edildiği üzere kan gütme âdeti; en iptidai devirden kalma binlerce senelik vahşî bir itiyatdır.

Bu itiyad; Putperestlik hayatında, yani; dinsizlik devrinin kuvvete, tahakküme dayanan anarşi ve dalalet hayatında itibar bulmuş, gelişmiş ve kenarda köşede yaşayıp devrimize kadar uzanıp gelmiştir. Bu caniyâne şakavet hareketinin bu güne kadar köşede kenarda devam edip gelmesi; onu yapan şahıslar için bunun hâlâ bir şahsî namus ve şeref borcu telâkkî eailmiş olmasındandır.

Halbuki kan gütme; Allaha, Dine, cemiyete hak tanımayan; Dinsizce, pervasızca bir hareketdir. Bunu vücûde getiren; koyu cehalet ve onu körükleyen vahşî hislerdir. Bu emeli güdenler; canavarlığa uygun bir sevda taşırlar; gayeleri; adam öldürmekle bir kahramanlık göstermektir. Halbuki öldürmek cinayettir ve haksız öldürülen bir adamın hakkını aramak; Allaha ve Allahın ailesi yerinde olan cemiyete ait mukaddes bir haktır. Her kesin şahsî kuvvetiyle yaşayabildiği ve hakkını koruduğu devirler çoktan geçmiştir.

Böyle bir devirden kalma böyle kötü itiyada; Hak Din geldikten, Allah bilindikten, cemiyetde ictimai nizam ve hukûk teessüs ettikten sonra da devam

etmek pek büyük bir gafletdir. Bu; şahsî, ve infiradî bir benliğin Putperestlikten kalma bir vahşî tezahürüdür. Bu; hakkını Allaha, cemiyete bırakmayı kabul etmiyen, hakkını kendi eliyle kendi istediği gibi almak isteyenlerin şeni' zihniyetidir

Din devrinde buna yer yoktur. Buna yer aramak Allaha ve cemiyete karşı gelmektir.

Güdülen dava :

Kan güden; meşrû' yollar dışında bir meram takip edendir. Allahın kanunlarına cemiyetin nizamlarına boyun eğmeyendir. Adaleti cemiyetin hükümlerinden beklemeyi kendine zül sayandır. Böylesi bir bedbahtdır. O; cemiyetden gelecek adaleti reddedip hakkını kendi eli ile kendi gücüyle, kendi cür'eti ile ve kendi ölçüsü ile almağa azmetmiş, insanlıktan ayrılmış bir şâkidir.

Taşınan his

İyi, müsbet hisler insanı cömertliğe, merhamete, affa, bağışa yani iyiliğe götürür.

Böyle iyiliğe insanı götürmeyen his; canavarlık, en fena tiynetli hayvanlık hissidir.

O; ne kötü, o ne korkunç, o ne âkıbetti vahim adamdır ki yüreği zulmet içindedir. Müsbet nûrun zerresinden mahrumdur. İnsanlık hararetinden mahrumdur. Taşıdığı kötü his, kin günlerce, aylarca, senelerce o buz gibi yürekte erimez, yalnız kökleşir, yalnız sertleşir durur.

O ne kötü yürektir ki, bu kötü hisleri besler, o; kötülükle gıdalanır ve kötülük kaynağı olur. O; bu kö-

tü hisleri kökünden yok edecek Allah nûrundan, Allahın cemalî tecellisinden her zaman mahrum demektir. Kesafet içinde olan böyle bir yüreğe Allah ancak gazabıyla bakar.

Böylesi :

Allahın hidayetinden mahrumdur. Dinin feyiz ve bereketinden mahrumdur. İnsaniyyetin yüksek duygularından mahrumdur. Enbiyâ ve evliyâ şefaatinde mahrumdur.

Böylesi :

Allaha, Dine âsî ve insaniyyete muhâlif durumdadır.

Zira böylesinin kalbi; Allaha, Dine ve hakikatlere kapalıdır. Açık olaydı Allahın Rahmaniyyeti, cömertlik, lutufkârlık, af ve mağfiret ve merhamet edici sıfatları az çok o kalpte de tecelli ederdi. Ve her an kötükün hisleri iyi hislerle değiştirdi.

Böylesi :

Putperest an'anesi güden bir dinsizdir. Hidayetden ve Din feyzinden nasibi olaydı. Cinayet arzusu na bağlanmaz ve bağlı kalmazdı. Kendini Allahın hükümüne bırakır tecellî edecek adalete bağlanır, mukadderata razı olurdu. Kaderden intikam almak deliliğine sapmazdı. Bir insan öldürmek ; müthiş, şeni' emsalsiz büyük bir kötülüktür.

En doğrusu şudur ki insan şuurunu kaybedecek derecede delirmedikçe veya vahşileşecek, iptidâileşecek derecede tereddiye uğramadıkça adam öldürmek gibi bir cinayeti tasavvur ve tasmim ile irtikâb edemez ve bu suretle de alçaklığın son haddine kendini düşüremez. Meğer ki Allaha imanı, Din hükümlerinden

haberi ve insanlık mefhumundan bilgisi, duygusu hiç olmasın.

Allah Din nizamı ile her mahlûkun münferiden ve müctemian hukûkunu emniyyet ve kefaleti altına almıştır. Katilden maktûlun yakınlarının intikam almağa kalkışması Allahın Allahlık hukûkuna yer vermemesi Dine, ve medenî kanunlara bir hak kabul etmemesi, hepsini hiçe sayarak kendi işini kendi başına Allahsız, dinsiz kanunsuz görmeğe kalkışması demektir. Bu zihniyet insanın imanda, Dinde insaniyyetde iflâsı demektir. Bu zihniyyetin bu hâlin yaşaması; ferdler ve aileler arasında emniyyetin teessüsüne mâni' olur. Dünyada yer yer, ev ev huzursuzluk yaşatır. Bu zihniyyet; Allahın hükümlerine bu derece âsîlik ve insaniyyetin rûhuna bu derece muhalefetdir. Allahın kaderine rıza göstermemek kadar garip ve ma'nasız bir şey olamaz. Kan güdenin katlini tasarladığı adam katilin akrabasından biri olduğuna göre iş ne kadar feci'dir. Böyle suçsuzdan intikam almağa kalkışmak; bir ma'sûmu öldürmek suretiyle ikinci bir cinayeti irtikâbetmek ve üçüncü bir cinayete de kapu açmak demektir.

Allah Kur'ân-ı kerîmde kimsenin; kimsenin suçundan mes'ûl olmadığını bildiriyor. Katilin suçunu akrabasına ödetmek ne kadar haksız, pervasız şuursuzca bir harekettir.

Peygamber efendimiz; **(Allahın ahlâkı ile ahlâklarınız)** buyurmaktadır. Allahın başda gelen sıfatı Rahmâniyyetidir. Yani her mahlûka ayırd etmeksizin; karşılık gözetmeksizin merhameti ve iyiliği demektir. Sonra gelen sıfatlarda şu sıfatlar vardır. Cömertlik, af ve mağfiret.

Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı kerîmde şöyle buyuruyor :
(5-Mâide-3) : «Hayır ve hasenât ve tak-

vâ üzerine birbirinize yardım ediniz zulüm ve günah üzerine birbirinize yardımcı olmayınız. »

Diğeri :

(2-Bakara-195) : «Ve iyilik ediniz. Zira Allah iyilik edenleri sever. »

Diğeri :

(42-Şurâ-41) : «Ve af ve islah eyliyen kimsenin ecir ve mükâfatı Allah üzerindedir. »

Diğeri :

(3-Âl-i İmran-134) : «Onlar ki varlıkta ve yoksullukta ve genişlikte ve darlıkta, sürûr ve keder zamanlarında Allah rızası için mallarından infak ederlerler. Hiddet ve hınclarını hezim ve sabır ile kendilerini intikamdan alıkoyarlar. Ve insanların kusurlarını af eylerler. Allah [öylelerini] iyilik edenleri sever. »

Diğeri :

(28-Kasas-77) : «Ve yer yüzünde fesadlık isteme. Muhakkak Allah fesadcıları sevmez. »

Diğeri :

(4-Nisâ-148) : «Gizli veya aşikâr olarak hayır işleseniz veya bir fenalığı af etseniz [sevaba nâil olursunuz] muhakkak

Allah kudret-i kâmileşi ile af edici oldu»

Diğeri :

(2-Bakara-208) : «Ey mü'minler cümle-niz birden selâmete giriniz ve şeytanın adımlarına tâbi' olmayınız. »

Diğeri :

(28-Kasas-83) : «Biz Dâr-ı ahireti; yer yüzünde yükseklik ve fesadı murad et-miyenlere tahsis ettik. Akıbet muttâkî-lere dir [fenalıktan sakınanlardır.] »

Diğeri :

(2-Bakara-237) : «Af; takvâya daha ya-kındır. »

Diğeri :

(65-Talak-10) : «Ey iman eden kâmil a-kıl sahipleri, Allahdan ittika edin [kötü-lükten çekinin] »

Diğeri :

(42-Şurâ-38) : «Bu [Allahın yanındaki ni'met] büyük günahlardan ve fenalıklar-dan sakınanlara ve gazabları halinde af eyliyenlere de vardır. »

Diğeri :

(41-Fussilet-34) : «Fena muameleye gü-zel muamele ile mukabele et. »

Diğeri :

(23-Mü'minûn-97) : «Seyyieyi [fenalığı] en

iyi ile def et. »

Diğeri :

(42-Şurâ-44) : «İntikamdan vaz geçmek en büyük şeylerdendir. »

Diğeri :

(3-Âl-i İmran-163) : « Hıyanetden sakınanlar Allah yanında yüksek derecede [mertebede] dirler. »

Diğeri :

(6-En'âm-151) : « Aşıkâr ve gizli kötülüklere ve fenalıklara yaklaşmayın, Allahın haram kıldığı katli-i nefsi irtikâb etmeyin. »

Diğeri :

(4-Nisâ-90) : « Bir mü'mine bir mü'mini katletmek yoktur. Meğer hatâen ola. »

(91) Bir mü'mini teammüden ve kasden katledenin cezası dâim kalmak üzere cehennemdir. Allah o katile gazab ve lânet eder. Ve büyük azab hazırlar.

Diğeri :

(4-Nisâ-28) : « Nefsinizi ve nefsiniz gibi olan bir mü'mini öldürmeyiniz. »

Diğeri :

(26-Şuarâ-151 : 153) : « Allahdan sakınıp bana itaat edin. Dinlerinde israf eden ve yer yüzünde salah değil fesad ika' eyli-

yen adamların emrine itaat etmeyin. »

Diğeri :

(28-Kasas-19) : « Demek ki sen yer yüzünde ıslah edenlerden değil cebbarlardan [zorbalardan] olmayı mûrad edersin. »

Diğeri :

(5-Maide-9) : « Bir kavme şiddetli bugzunuz sizi adaletsizliğe sevk ile günahkâr etmesin. »

Diğeri :

5-Maide-3) : « Mescid-i haramdan [Kâbeden] sizi men' eden kavme [Mekke Putpörestlerine] şiddetli hincınız onlara tecavüz ile sizi vebale sökmasın. »

Diğeri :

(3-Âl-i İmran-110) : « Siz insanlar arasına çıkarılmış hayırlı bir ümmetsiniz. İyi şeyleri emir ve fenalıklardan nehiy eder. Allaha iman öylersiniz. »

Diğeri :

(31-Lokman-22) : « Her kim ki iyi amel-lerle ve iyilik edici olduğu halde yüzünü Allaha teslim eder [Allahın iradelerini benimser] muhakkak en muhkem' en sağlam bir ipe yapışmıştır. Her bir işin sonu Allaha raci' olur. »

Diğeri :

(3-Âl-i İmran-103) : « Cümleiniz Allahın ipine sımsıkı sarılınız birbirinizden ayrılmayınız. Allahın üzerinize olan ni'metini yad ediniz. Siz birbirinizin düşmanı iken kalplerinizi barıştırdı. Ve onun ni'meti sayesinde birbirinizin kardeşi oldunuz. »

KISAS TALEBİ HAKKINI BAĞIŞLI-YARAK İYİLİĞİ TERCİH EDEN :

(2-Bakara-178) : « Ey iman edenler üzerinize katilde kısas farz olundu. Hür ile hür, köle ile köle, kadın ile kadın [hakkında kısas hakdır] kardeşi tarafından [maktûlün hukûkunu aramak salahiyyetinde olan yakini tarafından] bir şeyi af olunan [katilin kısas mahkûmiyyeti af olunan] ve bağışlanan ki nse ma'rûfa tabi olmalı [iyiliğin iktizasına, karşılığına uymalı] ve ona [kendini af edene] iyilik ile borcunu ödemelidir. Bu hüküm Rabbiniz tarafından tahfîf ve rahmetdir, bundan sonra haddini tecavüz eden kimseye elemli azab vardır. »

Diğeri :

(4-Nisaa 90) : « Hatâ olarak [kazaen] bir mü'mini katleden kimsenin bir müslü-

man esir azad etmesi ve maktûlün ailesine diyetini; bunu onlar sadaka ederek bağışlamadıkları takdirde vermesi icabeder, »

DETTLEŞME ve NETICE

Ey insan kardeş, akrabanı öldüren biri hakkında duyduğun hıncı seni dinden imandan insanlıktan çıkarmasın. Dinin hükmettiği ve kanunun tatbik edeceği cezayı kâfi gör kendi elinle katili veya katilin yakini ni öldürmeğe kalkma, bunu fikrinde yüreğinde yaşatma, üzerine Allahın gazabını çekme, aksi halde hak ve hakikatden uzaklaştığını, dinden imandan çıktığını vicdanı inkâr ettiğini bil. Bu işi tasarladığın müddetçe Allahın gazabındasın tasarladığın iş; senin dünya ve ahiret felâketine sebep ve senin mahvına demek olur. Sen; hakkın olmıyan bu ağır kötülüğü yapmakla her Mukaddes hakka tecavüz etmiş oluyorsun Allahın gazabına ve lâ'netine lâyık oluyorsun.

Öldürmek istediğin adam, senin insan kardeşindir belki yurtdaşıdır, seninle mukadderatı birlik, senin de yükünü sırtında taşıyan bir insandır. Belki yakın komşudur. Nasıl kıyabiliyorsun bu kıyıcılığı isterken ne vahşileştirdiğini ne aşağılaştırdığını ne ağır bir suç ve felâkete düşüğünü bilsen (ne olursa olsun nefsim böyle istiyor) diyemezsin. Bu ne cehennemlik, ne âfet şeydir ki sen onu nefsim diye benimsiyorsun Bu kadar kötü his bu derece zalim, merhametsiz gaddar işe seni teşvik eden nefis; senin asıl baş düşmanıdır. Böyle bir nefse uyana Allah lâ'net ediyor. Bunun ma'nası

yer gök, bütün mahlukat lâ'net ediyor demektir. Zayıf bir mahluk olan insan âlemlerin lâ'netine mi yoksa şefaatine mi muhtaçtır. Bir kere düşün ki insanlık öyle olgunlaşmıştır ki hayvanları bile korumak yaşatmak için cemiyetler kuruyor fedakârlıklar yapıyor bu gün insanlık rûhu, insanlık hissi o derece tekâmül etmiştir ki bir insana değil bir karıncaya bile kıyamıyor. Bir adamı öldürmekten ise kendisi plmeğe razı oluyor.

Ölen, öldürülen insan, cemiyetin bir uzvudur. Allahın bir binasıdır. Bir zümrenin akrabasıdır. Bir insan öldürülmekle onun ocağı söndürülmüş olur. Anasına, babasına kardeşlerine ve varsa evlâdlarına da kıyılmış olur. Kan güdenin ne hissiz vicdanı, ne taş yüreği vardır ki bu faciaların, bu mülâhazaların hiç biri onu irkiltmez, ürkütmez olur. Ve o bir kurt gibi avına saldırır.

Allaha yakınlık ölçüsü kulda merhamet, insaf, dıgergamlık, şefkat hayırseverlik, af etmek, bağışlamak düşmana karşı bile cömertçe insanlığın güzel vasıflarını göstermekdir. Bu vasıflar insanda ne kadar azsa insan Allahdan o kadar uzaklaşmış kötüleşmiş demektir. Ya hiç yoksa, ondan Allaha sığınmak lâzımdır.

GAZETELERDE MÜEYYİDELER

10 Eylül 952 tarihli Vakıf Gazetesinde (Kan davaları) başlıklı bir fıkra okudum. (Hakkı Süha Gezgini) imzalı bu yazıyı olduğu gibi buraya dercediyorum:

Kan Davası

«Memleket üstünden âdeta bir cinayet dalgası geçiyor. Birinin gönüllerde uyandırdığı acı bitmeden bir

başkası sükûn etmede. Bunların hepsini sinir buhranlarına yüklemek de bir başka tehlike. O zaman da memleket, insanın gözüne bir büyük timarhane halinde görünecek. Ve bu, o kanlı cinayet tablolarından daha az korkunç değil.

Hele kan davaları yüzünden işlenenler, tam ma'nasiyle yürekler acısı. Bu kadar mânâsız bir geleneğe kurbanlar vermek, adamı çileden çıkarmağa yeter.

Düşünün bir kere:

"Bundon altmış yıl önce, Ömerle Hasan kavga etmişler. Hasan, Ömeri vurup öldürmüş. Tabii kanun katile gereken cezayı vermiş, o da yıllarca çile çekmiş. Belki de bir daha hür havaya kavuşmadan cezaevinde ölmüştür.

Elli yıl sonra, Ömerin bir erkek torunu doğunca, onu kan gütmeye hazırlıyorlar. Damarlarını oc ateşiyile tutuşturuyorlar. Bir bıçak nasıl çarka tutulup bilesenirse, bu torun da öylece maşallarla keskinleştiriliyor. Silâh kullanacak yaşa gelince, beline bir tabanca takıyorlar. Kulağına bir isim fısıldıyorlar. Bundan sonra cehennemî bir kovalama başlıyor.

Gölge sessizliği, örümcek sabrı ve kaplan merhametsizliğiyle hasımlar birbirlerinin peşine düşüyor. Tâ bir gaffet dakikasında pusuya düşürünceye kadar. Arnavütlükta, Korsikada İspanyol dağlıları arasında (Vandetta) meşhurdur. Bizim de «Karadeniz» in bazı bölgelerinde bu uğursuz gelenek var.

«Kan dâvası» kabile ve aşiret devrinden kalma bir cahillik hastalığıdır. Fakat bu aklın ilacı eczahanelerde satılmaz. Ruhlara eklenen zehirli tohumları, yine ruhların derinliklerine kadar işleyen terbiye ham-

leleri şşküp atar.

Bu kötölüklerle artık savaşa girmemiz gerek, Korsikalı haydudu, «Maki» sinden, tatlı dilli papaslar çıkarmıştı.

Biz de bu öc salgınının hüküm sürdüğü yerlere uyanık köy imamları, kuvvetli ilkokul öğretmenleri, altın ağızlı vâizler gönderelim. Körpe ruhlar, bunların eliyle «intikam» duygusuna karşı zırhlansın.

Bir yandan da kuvvetli kalemler, bu konuyu işleyerek de güzel, dokunaklı, yüreğe işliyen, yeni bir iman tazeliği veren eserler meydana getirsinler. Umarım, ki az zamanda ruhların kanlı pası silinecek ve kan dâvaları tarihe kavuşacaktır.

Hakkı Süha GEZGİN

Diğer bir gazeteden de haber aldım ki bir millet vekili Meclise bir teklif sunmuş bu teklif; kan davası güden ve cinayet işliyenlerin akrabalarını dahi memleketlerinden en az beşyüz kilometre uzak yere sürmek suretiyle cezanın şumullendirilmesi ve busuretle kan davalarının önüne geçme tedbirleri alınması hakkında bir kanun teklifi.

Fl. 25 Krs.